

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

YTTRANDE
2026-07-02

Ärendenummer
NV-26-071145

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.bk@regeringskansliet.se

Naturvårdsverkets yttrande över ”Offentlig konsultation avseende EU-centrum för kritiska råmaterial” (KN2026/01204)

Naturvårdsverket välkomnar förslaget att inrätta ett EU-center för kritiska råmaterial. Det är ett initiativ som har potential att bidra till att syftet med EU-förordningen om kritiska råmaterial uppnås, dvs att säkra unionens tillgång till en trygg, resilient och hållbar försörjning av kritiska råmaterial. Samtidigt vill Naturvårdsverket framhålla att kompletterande åtgärder behövs för att uppnå det nämnda syftet och vikten av att effekterna av EU-centret följs upp.

Naturvårdsverkets ställningstagande och skäl

Finansiellt stöd för projekt inom kritiska råmaterial

Naturvårdsverket bedömer att ett EU-center för kritiska råmaterial som är tänkt att stötta projekt inom kritiska råmaterial är nödvändigt och efterfrågat. Vi konstaterar dock att det tänkta stödet till projekt inom utvinning, förädling, återvinning och substitution inte är tillräckligt för att uppfylla syftet med EU-förordningen om kritiska råmaterial. Det är av vikt att kompletterande initiativ stödjer de delar av värdekedjan där de mest resurseffektiva åtgärderna kan sättas in samt att även en lång livslängd för produkter och komponenter främjas. Ett sådant initiativ är de nationella programmen för cirkularitet av kritiska råmaterial enligt artikel 26 i EU-förordningen om kritiska råmaterial. Att främja lång livslängd för produkter och komponenter genom återanvändning och reparation är en beredskapsstrategi som samtidigt kan dämpa förbrukningen av kritiska råmaterial i unionen utan att sänka takten i klimatomställningen eller hämma utvecklingen av totalförsvaret.

Hantering av leveransstörningar av kritiska råmaterial

Naturvårdsverket bedömer att förslaget att EU-centret för kritiska råmaterial ska hantera leveransstörningar via lagerhållning är en kostsam men rimlig åtgärd för att hantera omedelbara konsekvenser av en utbudskris. Åtgärden är dock inte lämplig för att hantera unionens beroende av tredje land vid längre utbudskriser eftersom lagret töms och beroendet kvarstår. EU-centret bör nyttjas för att bygga upp en stark återvinningsindustri inom unionen som vid längre utbudskriser får

en desto viktigare roll för unionens försörjning av kritiska råmaterial. För detta behövs kompletterande initiativ längs olika värdekedjor. Värdekedjor behöver byggas upp inom unionen där återvinningsindustrin kan få avsättning för de råmaterial som återvinns inom unionen.

Naturvårdsverket vill understryka vikten av att följa upp effekter som inrättandet av EU-centret får för återvunna råmaterials förmåga att kunna konkurrera med primära råmaterial. Återvunna råmaterial förfördelas idag, till exempel genom subventioner till utvinnande industrier. Det är avgörande att EU-centret inte försämrar situationen, utan nyttjas för att skapa rättvisa konkurrensvillkor mellan primära och återvunna råmaterial för att säkerställa så god tillgång som möjligt.

Beslut om detta yttrande har fattats av ställföreträdande generaldirektören Maria Ohlman efter föredragning av avdelningschefen Marie Uhrwing.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit enhetschefen Kerstin Åstrand, handläggarna Daniel Berlin och Pontus Cronholm samt projektledaren Karin Schröder.

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

För Naturvårdsverket

Maria Ohlman

Marie Uhrwing

Kopia till:

kn.registrator@regeringskansliet.se